
ВОЕННА АКАДЕМИЯ „Г. С. РАКОВСКИ“

Военна академия „Г. С. Раковски“
Вх. № В-78 ..... 12.07.2020 г.
От 10 ..... листа СД .....

РЕЦЕНЗИЯ

от Димитър Илиев Недялков, професор, д.в.н.,

**в катедра ВВС и ПВО на факултет „Командно-щабен“ във Военна академия „Г. С. Раковски“, София, ул. „Евлоги Георгиев“ № 82,
тел.029226525**

за научните трудове, представени по конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ в катедра „Военноморски сили“ на факултет „Командно-щабен“ във Военна академия „Г. С. Раковски“, в област на висшето образование „Сигурност и отбрана“, професионално направление „Военно дело“, учебни дисциплини: Бойна поддръжка и осигуряване в морските операции, Оперативно изкуство на ВМС; Методология на научните изследвания, обявен със заповед на Началника на Военна академия „Г. С. Раковски“ № СИ29-РД03—24 /05.02.2020 г. и публикуван в Държавен вестник брой № 15 от 21.03.2020 г. т.1097а

на кандидата:

**доцент доктор на военните науки Георги Благов Торнев,
доцент в катедра „Комуникационно- информационни системи“ на факултет „Командно-щабен“ във Военна академия „Г. С. Раковски“**

1. Кои трудове от представените от кандидата се приемат за оценка от рецензента:

От кандидата доц. д.в.н. Георги Торнев са представени:

- хабилитационен труд – монография „Основи на електронната война във Военноморските сили“, в обем от 261 стр.;
- две монографии, които не са представени като основен хабилитационен труд: : „Основи на маскировката в операциите“ с обем 137 страници и „Корпоративна сигурност“, в обем 288 страници;
- отпечатани доклади в нерелефирани списания с научно рецензиране 15 броя, в обем
- две публикации, приети за печат, с удостоверения от редколегията два броя, с обем 22 стр.;
- публикувана глава от колективна монография - едно заглавие с обем от 11 стр.

Общият обем на посочената научна продукция е 852 страници. Само две от публикациите са в съавторство в обем от 22 страници.

Предложените заглавия са от изискваната научна област и професионално направление. Приемам за рецензиране всички.

2. Обща характеристика на научноизследователската, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата.

Представените публикации на кандидата доц. д.в.н. Георги Торнев са насочени основно в професионално направление „Военно дело“. Част от интересите му са насочени в професионално направление „Национална сигурност“. Продължава да работи главно в три посоки:

1. Бойна поддръжка в морските операции;

2. Оперативно изкуство на ВМС;
3. Национална сигурност.

В първата посока *„Бойна поддръжка в морските операции“* са трудовете: монография *„Основи на електронната война във Военноморските сили“*, представена като основен хабилитационен труд; монография *„Основи на маскировката в операциите“*; докладите в нереферирани списания с научно рецензиране *«Определяне ефективността на средствата за електронното противодействие и оптимизиране на тяхното използване при преодоляване на ПВО»*; *«Подразделенията за електронна война – трифазна система за масово обслужване»*; *«Електронната война във Военноморските сили като процес»*; *«Тактическо разузнаване в мироопазваща операция»*; *«Формулиране на система от цели за паравоенни формирования при участието им в операции за налагане на мира»*.

Тази група от публикации се характеризира с организирането на електронната война във ВМС, което включва координиране на усилията, обща цел, разделение на дейностите, йерархия на управлението. Електронната война се разглежда като система. Функциите на тази система са електронно наблюдение, електронна атака, електронна защита, контрол на излъчванията. Те са дефинирани като вътрешни и външни процеси. Определени са техните продукти - доминиране (превъзходство) в електромагнитния и акустичния спектър, в определен район, за определено време. Изследването на конкретни способности на основните процеси е извършено чрез теорията на масовото обслужване. Действията срещу злонамерен опонент, в силно турбулентна среда налага разработването на методи за управление на рисковете за системата, процесите и продуктите.

Във втората посока *„Оперативно изкуство на ВМС“* са трудовете:

„Определяне на необходими оперативни способности за ПВО на национални стратегически обекти“; *„Оценката и анализът на*

военностратегическата обстановка необходим елемент от процеса за формулиране на политическа стратегия“, „Определяне на темпа за настъпление на собствените войски с отчитане съотношението на силите“; „Моделирането-в помощ на оперативното планиране на съвместни операции“; „Системен анализ в подкрепа на планирането във Въоръжените сили“; „Процесен подход при планиране на операциите“; „Въоръжените сили като сложни системи“.

В тази насока е направено обосновано разделение и взаимодействие между военната сфера от една страна и политическата, социалната, икономическата, информационната сфери и инфраструктурата. Въоръжените сили се разглеждат като система от елементи, дейности, подходи, методи, практики и визии, чрез което се преследва изпълнение на ролите от тях,. Разработен е подход за определяне на необходими оперативни способности на един от елементите на този инструмент (противовъздушна отбрана на стратегически обекти и формирания от съвместни оперативни сили).

В третата посока **„Национална сигурност“** са: монография „Корпоративна сигурност“; докладите в нереферирани списания с научно рецензиране „Подход за формиране и реализиране на стратегия за национална сигурност“; „Корпоративна сигурност, корпоративна защитеност и корпоративна безопасност, същност и съдържание“; „Процес за управление на система за корпоративна сигурност“; „Достъпни технологии в обучението по проектиране на национална сигурност“.

В тази насока е разработен подход за формиране и реализиране на стратегия за сигурност на национално и корпоративно ниво, основата на който е приетия в стандарт ISO 9001 цикъл на Деминг. Определени са жизненоважни компоненти и условия за съществуването на дадена страна – територия, население, държавна власт, суверенитет и легитимност.

Формулирането на стратегия е сведено до намиране на начини, които с разполагаемите средства водят до постигане на формулираните цели. Тези начини са съобразени с реалните и предполагаеми способности на оценените опоненти.

Корпоративната сигурност е свързана с пет жизненоважни компонента и дейности на една корпорация: активи, човешки ресурси, дейности, мениджмънт и репутация. Доразвити са основни видове защита на жизненоважните компоненти и дейности – физическа защита на корпоративни обекти, информационна сигурност на корпорацията и непрекъсваемост на дейността на корпорацията

Анализът на продукцията на кандидата показва, че доцент д.в.н. Георги Торнев успешно съчетава ролята на изследовател, внедрител и педагог в процеса на създаването и популяризирането на знанието, свързано с актуалните проблеми на военното дело и националната сигурност.

3. Становище относно наличието или липсата на плагиатство.

Експертната ми оценка е: липсват данни за плагиатство. Няма получен неанонимен и мотивиран писмен сигнал за установяване на плагиатство в представените публикации.

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

Доцент д.в.н. Георги Торнев има богат, тридесет и една годишен преподавателски опит във Военна академия „Г. С. Раковски“. Утвърден опитен педагог, изявен лектор, ръководител на упражнения, семинари, учения и тренировки с обучаеми. Разработил е учебни програми за

специализация „Индустриална и енергийна сигурност“: Физическа защита на индустриални и енергийни обекти и съоръжения – задължителна дисциплина; Непрекъсваемост на процеси и дейности в индустрията и енергетиката – задължителна дисциплина; Интелигентни охранителни технологии и решения – избираема дисциплина. А също за специалността “Сигурност и противодействие на радикализацията и тероризма”: Сигурност на комуникациите (наземни, въздушни, морски, информационни)- задължителна дисциплина; Технически системи за сигурност – избираема дисциплина; Противодействие на техническото проникване до защитена информация– факултативно изучавана дисциплина. Някои от представените за рецензиране научни трудове са включени в споменатите учебни програми и се използват в обучението на широк кръг обучаеми в Академията.

Провеждал е успешен експеримент, с реално създаване на смущения в рамките на ВВС, резултатите от който прилагат в учебния процес.

Равнището на създадените от кандидата монографии и разработки е на високо научно ниво, което е предпоставка за качествена педагогическа дейност.

Досега само през последните пет години, кандидатът е бил дипломен ръководител на 25 обучаеми, защитили дипломни работи в Академията. Ръководил е подготовката и на трима докторанти, успешно защитили своите дисертации.

5. Основни научни резултати и приноси.

Основни научни резултати и приноси могат да се сведат до:

5.1. Създаване на нови:

5.1.1. Класификация. Извършена е класификация на „заплахите“ и „опасностите“. Заплахата се свързва с

удовлетворяване на интерес на злонамерен субект, а опасността - от причинител („природа“), който няма интерес от това. Предложеното класифициране се налага за да се прецизират различните подходи, използвани при тяхното моделиране: теорията на игрите – за заплахите, и теорията на статистическите решения – за опасностите.

5.1.2. Методология за постигане на желано състояние на сигурност състояща се в разработване на стратегия с дефинирано дърво на целите; разработване на стратегически план (съвкупност от планове обвързани с дървото от цели; изпълнение на плановете с последователност от декомпозирани основни и спомагателни процеси, с изяснени резултати от тях – продукти (услуги, информация) и ясно управление; изграждане на системата за управление и реализиране на тези процеси.

5.1.3. Метод за изследване на способностите на формиране за електронна война чрез теорията на масовото обслужване като трифазен модел - прехват на предаването, пеленгация на кореспондентите, смущаване на приемните им устройства.

5.1.4. Технологии. Технология за управление на процесите чрез показатели на процеса, показатели на продукта, показатели за удовлетвореност на потребителя (клиента), резултати от одитите на процесите и критерии за предприемане на коригиращи действия.

5.1.5. Метод за моделиране на операциите чрез система от диференциални уравнения.

5.2. Обогавяване на съществуващи знания

5.2.1 Методика за оценка на рисковете основаваща се на стандартите от серията БДС EN 310XX.

5.2.2 Адаптиран е цикъла на Деминг към планирането и провеждането на операции от Съвместните сили и в частност от Военноморския компонент

5.2.3 Трансформирано е управлението на рисковете за различни нива на ръководство в Българската армия - стратегическо, оперативно, тактическо.

5.2.4 Обогатен е метода за анализ "Възел на папийонката" чрез качествено оценяване на рисковете за жизненоважните елементи и дейности на корпорация.

5.2.5 Доразвита и обогатена е теорията за маскировката в операциите на Военноморските сили самостоятелно и съвместно с други видове Въоръжени сили.

6. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката.

Посочените приноси са с висока научна и научно-приложна стойност. Те категорично са лично дело на кандидата. Могат да бъдат използвани от държавното управление. Прилагат се в учебния процес на Академията.

7. Оценка в каква степен приносите са дело на кандидата.

От представения общ обем на научна продукция 852 страници, само две от публикациите са в съавторство в обем от 22 страници. 97,5% от представените трудове са лично дело на автора.

8. Критични бележки.

Препоръчвам да се обърне внимание на публикуването на свои

трудове в реферирани издания. Да се разшири представянето им пред широката общественост и се разшири въвеждането на някои от теоретичните приноси в практиката по управление на войските .

Тези бележки по никакъв начин не омаловажават доказаните научни приноси на кандидата.

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът смята, че следва да вземе отношение.

Познавам доц. д.в.н. Георги Торнев като мой преподавател и изявите му в научната област, в която той се е изявил като личност и уважаван специалист повече от двадесет години.

Имам отлични впечатления от него и като професионалист в своята област, и като преподавател и човек.

Доцент д.в.н. Георги Торнев е признат от научните среди учен и е достоен за научното звание „професор”.

10. Заключение.

Имайки предвид изложеното дотук, както и количеството и качеството на представените научни и педагогически трудове и научните приноси на единствения кандидат в конкурса доц. д.в.н. Георги Торнев, считам, че той напълно съответства на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане за присъждане на званието „професор”, както и на изискванията и условията на конкурса.

11. Оценка на кандидата.

Като отчитам цялостната научноизследователска и преподавателска дейност на кандидата, положителните оценки на неговите приноси и

результати, препоръчвам на уважаемото научно жури да предложи на Факултетния съвет на Факултет „Командно-шабен” на Военна академия „Г.С. Раковски” да избере кандидата за академичната длъжност „професор” в катедра „Военноморски сили” в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“; професионално направление 9.2. „Военно дело“; научна специалност „Организация и управление на въоръжените сили“, по учебните дисциплини: Бойна поддръжка и осигуряване в морските операции, Оперативно изкуство на ВМС; Методология на научните изследвания.

ЧЛЕН НА ЖУРИТО:

Дата 23. 07. 2020 г. Рецензент: проф. д.в.н. (Димитър Недялков)